

Mensen die moeilijkheden hebben met het tempo waarin zich de ontwikkelingen in de Kerk voltrekken, zouden er goed aan doen zich eens te verdiepen in de Handelingen van de Apostelen. U zoudt daar ontdekken, dat de snelheid, het overrompelend karakter van de gebeurtenissen, echt niet iets is van onze eigen tijd alleen. Misschien is het wel wezenlijk aan het christendom. Het kon wel eens zijn, dat het in de aard van het christendom ligt, dat er geen tijd en gelegenheid is voor ellenlange beschouwingen en redeneringen, voor situatie-overzichten, waardoor wij tot wat meer zekerheid zouden geraken.

De etiopiër, waarover U kort geleden is gesproken, was bijna gedoopt voor hij het in de gaten had; Paulus verandert van de ene dag op de andere van een voorvechter van de overgeleverde tradities tot een voortvarendheid, die zich een hele wereld tot ruimte koos. Op Pinksteren zien wij de apostelen op slag overschakelen van een binnenhuis-christendom naar pleinprediking. Het kon ook moeilijk anders. Jezus had gesproken van een geest die zou waaien en na het stormachtig begin van de Pinksterdag was het niet te verwachten dat de loop der gebeurtenissen een bedaagd tempo zou aannemen.

Zo ook het verhaal van deze zondag. In enkele dagen wordt een beslissing genomen die van ver-strekkende betekenis is geweest voor heel de toekomst van het christendom. Een beslissing overigens, waarmee wij soms nog moeite hebben.

Meestal zeggen wij dat hier voor het eerst de heidenwereld in de kerk werd opgenomen. Ik zou liever zeggen, dat duidelijk werd, dat de Kerk geen exclusief domein is, geen ruimte die ons eigen is, die wij beheersen.

Het is een boeiend verhaal. Wat mij in de eerste plaats fascineert, is de vraag wie die engel wel geweest is, die Cornelius op het idee heeft gebracht eens contact met Petrus op te nemen. Het moet een helderziend man zijn geweest, want hij is de officiële kerk een slag voor. Hij heeft een werkzaam idee gehad. Hij heeft Petrus uit zijn visioenen gehaald en hem tot de daad gebracht. Zoiets gebeurt niet iedere dag. De officiële kerk heeft er dan ook moeite mee gehad. Petrus heeft er eerst een nachtje over moeten slapen. Terstond gaan was er niet bij.

Het visioen van Petrus is merkwaardig. Het moet de goede man aanvankelijk een bekoring hebben geleken. Een laken, dat als een welvoorziene dis met allerlei vleessoorten uit de hemel neerdaalde. "Komaan Petrus, snijd aan en eet." Het klinkt als een profanering. Wat heeft dit met godsdienst te maken? Zo'n diner was goed voor wereldse mensen, heidenen enzo. In de wereld van de gelovigen was zoiets taboe. Het hoorde er niet bij. Het was zelfs uitgesloten.

Op allerlei gebieden van ons leven kennen wij taboe's. We hebben ze zelfs nodig om een zeker houvast te vinden. Maar het is merkwaardig met hoeveel taboe's wij ons godsdienstig leven hadden omgeven. Allerlei dingen deed je niet. Ze werden beleefd als verboden, zelfs als zondig. Je moest ze buiten sluiten. En wanneer wij daarin niet slaagden, probeerden wij ze binnen te halen en ze zo te overmeesteren. Dan richtten wij eigen katholieke sportverenigingen, dansclubs en reisgezelschappen op.

Waarom deden wij dat toch allemaal? Wij spraken van gevaar voor het geloof, voor onze godsdienst. De taboe is het vreemde, het onbekende, het bedreigende. Wat had geen plaats in het zekere wereldje dat wij ons hadden opgebouwd en waarin wij onze relatie met God gestalte gaven. Het mócht daarin geen plaats hebben, want het zou onze zekerheid aantasten. Daarom werd het uitgestoten. Daarin mogen ook geen veranderingen komen anders raken wij ons houvast kwijt.

Nu is dit allemaal heel menselijk, maar het heeft een zeer bedenkelijke zijde. De grootste taboe is namelijk de ander. Degene die nu bij de club behoort, de andersdenkende, de heiden.

Is het U wel eens opgevallen hoe vreemd dat woord "heiden" in korte tijd voor ons is geworden? Het is gewoon een gek woord geworden. Maar dat niet alleen. Onze missionarissen weten vandaag met hun werk geen weg meer. Twee dagen lang heeft het Pastoraal Concilie zitten worstelen met een rapport over onze missie-opdracht nú. Wij generen ons bijna voor deze taak. En ik geloof dat dit gelukkig is. Onder die missioneringsactie zijn veel tendenzen tot overmeestering schuilgegaan. Wij haalden het vreemde binnen in de club. Als katholieken onder elkaar, weet U niet? Hen winnen voor Christus.

Laten wij eerlijk zijn, het is niet onze verdienste, dat veel taboe's zijn weggevallen. Het is gewoon een kwestie van cultuur. Door het openbreken van de wereld heeft al dat onbekende zich ineens aan ons opgedrongen en in het contact bleek het zijn dreiging verloren te hebben. Het is zelfs de vraag of de taboe's wel geheel verdwenen zijn. Zolang velen onder ons nog zozeer vervuld zijn van een gevoel van bevrijding en opluchting, zolang wij ons met gretigheid storten in al het nieuwe dat op ons is afgekomen, zodat wij onszelf daarin verliezen en onze identiteit kwijtraken, zolang hebben de taboe's nog kracht. Zolang het allemaal nog zo nodig moet, leven zij nog.

Maar de nieuwe situatie biedt wel mogelijkheden. Niet om nu onze christelijke gedachte ingang te doen vinden, of om de katholieke inbreng in de wereld te verzekeren. Juist nú kan het verhaal van Petrus relevant zijn. Hij gaat gewoon maar wanneer er om hem wordt gevraagd. En waar vragen mensen niet naar elkaar. Hij gaat zonder boodschap, zonder plan, zonder idee. Hij begeeft zich in het ongewisse dat in iedere ontmoeting met mensen ligt opgesloten. En hij staat met de ogen te knippen om de dingen die zich daar voltrekken. Om wat hij er vindt aan openheid, aan levensvragen, aan eenvoudige menselijkheid, aan echtheid. Hij herkent er iets. Iets van wat hemzelf vervult, van die mens die hij ooit ontmoet heeft en in wie hij Gods woord nieuw is gaan verstaan. In deze ontmoeting wordt dat woord opnieuw levend. Het krijgt een nieuwe dimensie die hij er tevoren niet in had ontdekt. En spontaan gaat hij over Jezus vertellen, zoals wij allen in een nieuwe ontmoeting praten over onze kennissen met wie wij al eens beleefden wat wij nu in deze ontmoeting vermoeden. En ineens springt er een vonk over, herkennen zij iets van elkaar, ontdekt Petrus, dat het woord niet alleen geldig is binnen de begrensdheid van een concrete kerk, dat de Geest ook werkt buiten de gemeenschap waarin hij zich veilig en geborgen wist. Dit zal ons christendom van nu moeten zijn. Vanaf het ogenblik dat wij bereid zijn onze religieuze barrières op te ruimen gaat er een wereld voor ons open van menselijke goedheid, zorg en echtheid. Van met emmers rondbedelende notabelen en protesterende studenten, van mensen die worstelen en vechten om een beetje gerechtigheid. Wanneer wij bereid zijn daarmee solidair te zijn, er het echte, het authentieke in te onderkennen, zal er een moment van herkennen zijn. Dan wordt het ook mogelijk ons verhaal te vertellen, want alleen dan kan het maar echt klinken, het verhaal van Jezus, de mens in wie wij geloven. Dan zal het misschien gebeuren, dat ook wij moeten erkennen: "Kan nog iemand het water weigeren, zodat deze mensen, die juist als wij de Heilige Geest ontvangen hebben, niet gedoopt zouden worden."

W.J. de Graaff pr.